

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי י"ג בטבת תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - י"ב

1. משנה בפאה - עשיר שליקט את הפאה ואמר הרי זו לפלוני עני - לר' אליעזר: זכה לו, לחכמים: וחק"א: יתננו לעני הנמצא ראשון. במה נחלקו?
  - א. רב חסדא - רצה לתלותם במחלוקת לגבי תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים - שהרי כאן חב לעניים אחרים.
  - ב. רב פפא דחה - יתכן שרבי אליעזר התיר רק שם - מיגו שהיה מפקיר נכסיו וראוי לפאה, ומיגו דזכי לנפשיה זכי לחבריה.
  - ויתכן שרבנן אסרו רק שם - דכתיב 'לא תלקט לעני', לא תלקט לו לעני. ורבי אליעזר למד מפסוק זה שאף עני מוזהר על שלו.

2. האם יכול האדון לומר לעבדו הכנעני עשה עמי ואיני זנך, אלא חזר על הפתחים. מהיכן רצו להוכיח?
  - א. מהנפסק במשנתנו, שהאדון רשאי שלא לזון את עבדו - ונדחה - מדובר שהאדון אמר לעבדו 'מעשה ידיך למזונותיך'. ובאשה מדובר שמעשי ידיה לא מספיק למזונותיה, והבעל מחויב לזונה ע"פ כתובתה, אבל עבד שמעשי ידיו לא מספיק למזונותיו, אין תועלת בו, ומי יכפה את בעליו לזונו.
  - ב. מהברייתא - עבד שגולה לערי מקלט - אין רבו חייב לזונו, ואף מעשה ידיו לרבו. ונדחה - מדובר שהאדון אמר 'מעשה ידיך למזונותיך', ומה ששנינו שהאדון מקבל מעשי ידיו, היינו רק את העדפה שנותרת ממעשי ידיו. והחידוש בציור של עיר מקלט, שלא אומרים - '... אחת הערים נח' - חיותא שיותירו לו את העדפה. ולפ"ז פירוש המשך הברייתא - 'אבל אשה שגלתה לערי מקלט - בעלה חייב במזונותיה', מדובר שמעשי ידיה לא יספיק למזונותיה. אמנם אם יספיק למזונותיה רשאי לומר לה - 'צאי מעשה ידיך במזונותיך' והחידוש בזה שאע"פ ש'כל כבודה בת מלך פנימה' רשאי.
  - ג. בשנות בצורת - לרשב"ג יכול העבד לומר לרבו פרנסני או שחררני. לחכמים: השרות ביד רבו להחזיקו אף כשאינו מפרנסו. במה נחלקו?
    - א. להו"א האם רשאי לומר לעבד 'עשה עמי ואיני זנך'. ונדחה - א"כ היה צריך לשנות 'פרנסני או תן לי מעשה ידי'. ועוד מדוע דווקא בשנות בצורת נחלקו.
    - ב. אלא - מדובר שאמר לו 'מעשה ידיך במזונותיך', ובשנות בצורת לא הספיק לו מעשי ידיו. לרשב"ג העבד יכול לתבוע להשתחרר כדי שיראוהו אנשים וירחמוהו. לרבנן אינו יכול כיון שמי שמרחם על בני חורין מרחם גם על עבדים.
  - ד. מדברי רב: המקדיש מעשי ידי עבדו, אותו העבד לוח ואוכל ועושה מלאכה ופורע את חובו. משמע שיכול. ונדחה - מדובר שהאדון מעלה לו מזונות ורק משום כן יכול להקדישם, ומה שהעבד לווה, זה לצורך מזונות מועדפים יותר. ואף להקדש עצמו עדיף שיאכל מזונות מועדפים כדי שיתחזק יותר. [ודווקא כשמקבל בכל פעם פחות מש"פ, שאם מקבל יותר, הקדש זכה] ולפי זה דברי רב במקום אחר: המקדיש ידי עבדו - העבד עושה ואוכל, יתפרש כשאדון אינו מעלה לו מזונות, ומי יעבדנו ויזמן לו מזונות לעבד. שמע מינה שלדעת רב אינו יכול לומר.
  - ה. מדברי ר' יוחנן: הקוטע יד עבדו של חבירו - נותן שבתו ורפואתו לרבו, ואותו העבד ניזון מן הצדקה. שמע מינה שלר' יוחנן יכול. ואין לדחות - שמדובר שהאדון מעלה לו מזונות, כיון שא"כ ניזון מן הצדקה להעדפה, והיה צריך לשנות 'מתפרנס'.

3. שבתו, פשיטא שנותן לרבו. אבל מדוע נותן רפואתו לרבו הרי צריך העבד להתרפאות?

מדובר שאמדו שכר רופא לחמשה ימים, וע"י סם חריף, נתרפא בשלשה ימים. ונתחדש שאע"פ שהעבד סבל מהסם החריף, רפואתו לרבו.

4. במחלוקת ר' מאיר וחכמים, אם שחרור העבד נחשב זכות עבורו. מה היה הדין ודברים ביניהם?
  - א. רבנן - זכות לעבד לצאת לחירות.
  - ר' מאיר - חוב הוא לו, שאם היה עבד כהן - בשחרורו פוסלו מן התרומה.
  - ב. רבנן - הלא אם ירצה שלא לזונו ושלא לפרנסו - רשאי.
  - ר' מאיר - השבתם לי על מזונות שאכן אינו מפסיד בשחרורו, אבל תרומה יכול ללכת בכל מקום ולאכול בגלל רבו כמו אשת כהן שמרדה, ואף אם אדונו יזרוק לו גט לפוסלו, יברח העבד מיד, ואין האדון יוכל לשחררו ולפוסלו, לפיכך זכות לו התרומה. [ולרבנן רק באשה זה חוב].
  - ג. תשובת רבנן - [שייך לדף הבא] 'העבד קנינו' ואף אם ברח, האדון יכול למוכרו לישראל בסכום מועט ולפוסלו, נמצא שלא הפסיד בשחרורו.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)